

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

20. maj 2025

UKA2025/89

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Nunalerinermut, imminut pilersornermut, inuussutissanut, nutaaliornermullu aamma imminut akilersinnaanermut allaaveqartumik ilinniarfimmik pilersitsisoqarnissaa siunertaralugu INUILI suleqatigalugu Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Pilersitsinissap killiffia kingusinnerpaamik UPA2026-imi saqqummiunneqassaaq.

(Inatsisartunut ilaasortaq Mariane Paviassen Jensen, Inuit Ataqatigiit)

Tunngavilersuut:

Partiit tamangajavitta namminersulivinnissatsinnik anguniagaqarpugut, isumaqarpunga namminersulivinnissatsinnut aqqutissat pingaarutillit pinngitsoorsinnaangisattalu ilagigaat nunatta inuisa ullumikkorniit annerusumik nerisassiornerup iluani pilersueqataasinnaanerpup annertusarneqarnera.

Qinigaaffik kingulleq nunalerinermik ilinniarfeqalernissamik Inuit Ataqatigiit tunuliaqutaralugit siunnersuuteqarnerma kingorna nalunaarusiat marlussuit qinigaaffiup kingulliup naalernerani saqqummiunneqarpugut, Nassuiaat 1 “Upervaviarsummi savaatilinggorniarfiup nunalerinermut ilinniarfinngortissinnaaneranut nutarterinissamat¹” aammalu Nassuiaat 2: “Inuili ilinniakkanut pilersaarutit allannngortinnissaannut nutarternissaanullu periarfissat²”.

Qinigaaffik una aallartilaaginnartoq tusarlerneqarpugut Savaatilinggorniarluni ilinniarfik Upervaviarsummiittoq aserfallassimanermik pissuteqartumik ilinniartut peqqinnannngitsumik najugaqartinneqartarnerat patsisaalluni ilinniarfik matuneqartariaqartoq, tamanna assut ajuusaarnarpoq, ukiorpassuarni ineriartortittuagassaagaluaq aserfallakkaluttuinnarsimalluni matusariaqalermat, tassami nunatsinni pisuussutitta ilagimassuk ilinniartitsineq uanilu savaatilinggorniarfimmik annaasaqarneq nunatsinnut assut annertuvoq.

Nunatsinni ilinniarfigisinnaasat ilaatigut annertoorujussarmik atuagarsornertaqanngitsut nunattali imminut nerisassaqaarniarnikkut pilersornerulernissaannut periarfissiinnissaq aatsaat taamak pisariaqartigaaq, ilinniakkamik aallartitsisinnaanngitsut nunalerinerup tungaani ilinniartinneqarsinnaasut qularnannngitsumik

¹ <https://naalakkersuisut.gl/-/media/publikationer/uddannelse/2024/redegrelse-del-1-upervaviarsuk-kal.zip?la=da>

² https://ina.gl/media/ggypwjt5/pkt34_em22_redegoerelse-del-2-inuili_kal.pdf

periarfissamik tigusiilluarusussinnaasut nassaassaapput, namminersulivinniarnitsinni aqutissat ilagilluinnaraat isumaqarpunga.

Nalunaarusiat naapertorlugit pilersitsinissamut aningaasalersuisinnaasunik periarfissanik Naalakkersuisut ujtartuisinnanerat ammaffigineqassasoq isumaqarpunga, nunarsuatsinni silap pissusiata allanngoriartorneranut nunatta iluaniit nerisassiorneq annertunerusoq pilersinneqarluni umiarsuakkut tikisittakkagut annikinnerulersisinnaavagut, neqissaqarniarnikkuuppat naatitatuupalluunniit. Inuusuttortagut nunalerinermillu ingerlatsereersut nunalerinermik ilinniarfimmik pilersitsinikkut ineriartortitseqataasinnaasut naatsorsuutaavoq. Namminiilivinniaruttami nerisassaqarniarnikkut nunanik allanik isumalluuteqarnerujussuarput annikillisartariaqarparput, ilinniartitaanikkullu tamanna aamma annertusaaffigissallugu pisariaqartipparput.

Ilinniarfiup pilersinnerata kingunerisassaannut ilaassaaq issittumi nunalerinermik ilinniarfimmik pilersitsinikkut ilisimasani katersivittutaaq ingerlanneqarsinnaammat, nunarsuarmioqatittalu tamanna aamma atorluarsinnaassagaat maligassiuvinitigut pilersitsinissaq pisinnaammat.

Inuusuttut amerlavallaat maanna ilinniagaqarsinnaanatik inuunermikkut ingerlatsippat, isumaqarpungalu ilinniarfimmik annertooujussuarmik atuagarsornertaqanngitsumik ilinniarfimmik periarfissinneqarunik ilinniagaqarsinnaassuseq periarfissaqarnerulernertik atorluarlugu tigujumaaraat, ilinniarnissamulli qinnuteqartitsinikkut neqeroorutigineqarsinnaaneq aamma pisariaqassaaq.

Namminiilivinnissatsinnut aqutissatsialak, inuusuttortatta ilinniarfigisinnaasaat nunattalu imminut pilersornerulerneranik kinguneqartussaq neriuppunga partiit tigulluallugu tapersersinnaassagaat isumaallu tusassallugit qilanaarpunga.

Pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Inatsisartut suleriaasianni paragraf 37-ikkut apeqquteqarnermi Naalakkersuisut aningaasat qanoq amerlatigisut atorineqarsinnaanersut akissutissaqartinngilaat ³. Nalunaarusiamili takussutissaqartinneqarpoq Upernaviarsuup iluarsartuunneqarluni nunalerinermik ilinniarfittut ingerlanneqalersinnaanera 71.mio.kr.-inik naleqassasoq illua'tungaanili Inuulip nunalerinermik ilinniarfittut piorsaaffigineqarnera akikinnerusussaassasoq.

Namminersortunut aningaasaatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Namminersorlutik suliaqartut amerlinerinik kinguneqartussaaq, nerisassiornikkut suliaqartut nunatsinni amerlinerisa kingunerissavaa nunatta iluani aningaasat kaaviaatitat amerlinerinik, iluaqutissallu ilagaat suliffissaqartitsiniarnikkut iluaqutaasussaammat.

Innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Innuttaasunut iluaqutaasussaaq aningaasarsiorfissatut ilinniarfissat periarfissaqarnerulernerinik.

³ https://ina.gl/media/nc0njqb1/014_2025_nunalerinermik_ilinniarfik_akissut.pdf